

Obce inwazyjne gatunki ryb w polskich wodach – czy jest się czego bać? Przypadek trawianki (*Perccottus glenii*)

Justyna Sikorska, Rafał Kamiński, Jacek Wolnicki

Zakład Rybactwa Stawowego, Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Wszystkie obce gatunki ryb uznawane za inwazyjne mają opinię bardzo odpornych na niekorzystne warunki środowiska – dobrze znoszą duże wahania poziomu wody i zawartości tlenu, jej termiki i odczynu, szybko osiągają dojrzałość płciową i ogólnie prezentują oportunistyczną strategię przetrwania. Nie inaczej jest w przypadku trawianki (*Perccottus glenii*). Najważniejszym szlakiem rozprzestrzeniania się tego gatunku w naszym kraju jest Wisła, ale trawianka dotarła również w dorzecze Odry i najpewniej tam będzie się rozprzestrzeniała równie szybko, jak w dorzeczu Wisły. Preferuje wody wolno płynące i stojące, zbiorniki zaporowe, jeziora, starorzecza. Trawianka ma szereg cech ułatwiających jej zajmowanie nowych obszarów, a kiedy już to zrobi zazwyczaj stanowi gatunek dominujący pod względem liczebności i biomasy, a niekiedy staje się jedynym przedstawicielem ichtiofauny. Trawianka może limitować liczebność zarówno drobnych, jak i większych gatunków ryb poprzez wyżeranie ich ikry i stadiów narybkowych. W ekosystemach wodnych opanowanych przez ten gatunek notuje się spadek zróżnicowania gatunkowego i liczebności makrobezkręgowców (ślimaki, chrząszcze, pająki, ważki i pijawki), ryb i płazów, w tym traszek. Negatywny wpływ trawianki na wyżej wymienione grupy organizmów polegał na konkurencji o miejsce rozrodu, zakłócaniu rozrodu, eliminacji jaj lub młodych stadiów rozwojowych rodzimych gatunków poprzez ich wyjadanie. Lokalnie gatunek ten może powodować drastyczne zmiany w układach troficznych oraz w składzie gatunkowym – szczególnie często jest to obserwowane w przypadku małych akwenów. Innym realnym zagrożeniem ze strony nowych, zawleczonych do Polski gatunków ryb jest transfer wraz z nimi obcych, niewystępujących u nas dotychczas rybich patogenów i pasożytów. Niestety rozprzestrzenianie się trawianki na terenie Polski i Europy jest ułatwione z racji połączenia kanałami większości systemów rzecznych, a zatrzymanie dalszego rozprzestrzeniania się gatunku mało prawdopodobne.

Praca powstała w ramach tematu statutowego S-001 Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie.